

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilīhui'līlh quilī'apóstol. Quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula.

³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'nātā'nat rey David. ⁴ Nā Jesucristo, nā xla' ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' līmāsu'yu xla' ī'Ska'ta' Dios ē ka'līhī lītli'hui'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlītze. ⁵ Cristo quilakalhu'manli ē quilīhui'līlh quilī'apóstol ixpālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xlaca'n tzē nata'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē tzē natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuhuī'can. ⁶ Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satīnī'ta'n ē chuntza' tapa'ksīni'yā'tittza' Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxquī'yān ē cāta'satīnī'ta'n ē ū'tza' līlītuxtuyā'tit ixtachi'xcuhuī't Dios. Cacāsicua'lānātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacāmaxqui'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

8 Pūla icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Jesucristo, ixpālacata hui'xina'n tzej a'ka'i'yā'tit. Calhāxcuhuālh līchihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'i'yā'tit. **9** Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Xla' ū'tza' tī iclītā'scuja ixlīpō'ktu quilīstacna', ixpālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' ī'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu quilhtamacuj iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. **10** Quit icsqui'ni' Dios tzē na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. **11** Quit iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzīnīlh Espíritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. **12** Chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' chī a'ka'i'yāuj.

13 Quit iclacasqui'n caca'tzītit hui'xina'n, tā'timīn, maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'nī'ta'ncha' ixpālacata jālana'j ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. Chuntza' a'nānī't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't ixtachihuīn Dios tī jā israelitas. **14** Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuīt. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhuīt, ē tī taca'tzī ē nā tī jā taca'tzī. **15** Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka'i'can xatze tachihuīn

16 Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios, ixpālacata xla' ka'lhī lītli'hui'qui.

Pūla cāmāsu'yuni'ca tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī talipāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n."

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaclē'n

¹⁸ Ca'tzīyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xlaca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talilacapāstaccu'tun tū ixlīcāna' ixla' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j chī Dios, chuntza' chī quilipō'ktuca'n nā tzē ca'tzīyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't. ²⁰ A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhuī't talaktzī'n tū tlahuani't Dios. Chuntza' tzē natalīca'tzī chī Dios. Masqui jāla talaktzī'n Dios, xlaca'n taca'tzī huī'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlītli'hui'qui tū jā makin catilaksputli. Ū'tza' talilē'n cuenta. ²¹ Masqui xlaca'n taca'tzī Dios huī'lh, xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhuī'can. Jā tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze tak'a'lhī. ²² Xlaca'n tahuan lakskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalaclhkēntin. ²³ Jā tamakapāxuīcu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chi'xcuhuī'n. Chi'xcuhuī'n, xlaca'n natanikō'. Nā xlaca'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacanī'tlahua tū tatasu'yu hua'chi spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

24 Ú'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n.

25 Xlaca'n jā ta'a'ka'ī'cu'tun tū ixlīcāna' ixla' Dios; xmān ta'a'ka'ī'cu'tun a'ktin tā'ksa'nīn. Talakachi'xcuhuī' ē talaktaquilhpūta tū tlahuani't Dios. Jā tamakapāxuī tī ixlīcāna' Dios. Ú'tza' tī tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca û'tza' namakapāxuīyāuj quilīpō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

26 Ú'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua tū līmāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' takalhīcu'tun ixlīpuscanca'n. Chuntza' talātlahuani' puscan tū līmāxana'.

27 Nā chuntza' chi'xcuhuī'n. Jā taputza ipuscatca'n chī talacasqui'n. Talātlahuai'lalh chī ixlīchi'xcuhuī'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chi'xcuhuī'n tū līmāxana'. Ú'tza' talilaclatāyalh.

28 Jā talacapāstaccu'tun tū ixla' Dios, chuntza' Dios cālakmaka'lh ē cāmakxtekli natalacapāstaca tū jā tze. Ú'tza' talītlahua tū jā tze. **29** Tatlahua kempālhūhua'tū jā tze. Taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xlaca'n talālakca'tzani' tū takalhī ā'makapitzīn. Jā talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Talālakca'tzani'. Tamaknīni'n.

Talālīsītzī'ni'. Ta'a'kskāhuī'nin. Talālacpuhuani' tū jā tze ā'makapitzīn. Ta'a'ksa'nīni'n.

30 Talīchihuīna'n ā'makapitzīn tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios. Talacatāquī'nin. Ka'tla' tamakca'tzī. Tahuan palh xlaca'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatni'

ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n. ³¹ Jā taca'tzī tū xatzé. Jā tamākentaxtū tū tahuan. Jā tapāxqui' ā'makapitzīn. Jā tamātza'nkēna'ni' ā'makapitzīn. Nūn talakalhu'manīni'n. ³² Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Chuntza' huanī't Dios. Masqui xlaca'n taca'tzī huā'mā', jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālacpuhuanī ā'makapitzīn nā natatlahua tū jā tze.

2

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhuīt

¹ Palh chā'tin ixuanli ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' xa'cstu huanimā'ca ū'tza' laclē'n ixpālacata nā xla' tlahuā tū jā tze. ² Ca'tzīyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlīcāna' xlaca'n tī jā tze tū tatlahua. ³ Tī natahuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzīn ixpālacata talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāputzāna'nīncan ixpālacata xlaca'n nā takalhī ixcuentaca'n. ⁴ Masqui Dios quincālakalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmakapātīnīnān, xlaca'n jā takexmata. Hua'chi talakmaka'n Dios chī cālīpātīmā'lh. Dios tzej lakalhu'manīni'n ixpālacata xla' lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Xlaca'n xalīlaxumpin. Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalīxoko na ixlacatīn Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xlaca'n tī talaclē'n. ⁶ Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuānī't. ⁷ Nacāmaxqui' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli xlaca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata xlaca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn,

ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n lactze, ē taka'lhicu'tun xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. ⁸ Dios tamakasitzī' xlaca'n tī lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmakapātīnīn. ⁹ Natapātīni'n ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātīni'n israelitas xapūla ē nā natapātīni'n tī jā israelitas. ¹⁰ Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzī'n lactze. Dios nacāmaxquī' tze latamat. Nata'a'n nac a'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspula tī israelitas ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā israelitas.

¹¹ Chuntza' nacā'a'kspula tī israelitas ē nā tī jā israelitas, ixpālacata Dios chu lacxtim cālaktzī'n. ¹² Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taka'lhicu'nti' xlcacan'īn. Makapitzīn xlaca'n jā talakapasa līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chuntza' chī taca'tzī xlaca'n. Ā'makapitzīn talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹³ Dios lactze cālaktzī'n xlaca'n tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn. Tī taca'tzī ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā takexmat'cu'tun, xlaca'n jā tze cālaktzī'ncan. ¹⁴ Xlaca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios, ē palh xlaca'n lacatejtīn tahui'lāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksīn Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xlaca'n taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁵ Hua'chi ixtalakapasli ixlīmāpa'ksīn Dios, ixpālacata ixlīmāna'n taca'tzī palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ¹⁶ Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalihui'lī Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuhuī't ixpālacata

ixcuentaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze
tū lakatzē'k taca'tzī. Ú'tza' icmāsu'yu a'cxni'
ica'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

*Israelitas ixtalīpāhuan līmāpa'ksīn tū maxqui'ca
Moisés*

17 Xlaca'n tī israelitas, xlaca'n ka'tla'
talīmakca'tzī. Talīpāhuan līmāpa'ksīn tū Dios
cāmaxqui'lh. Ka'tla' talīmakca'tzī ixcalacsacnī't
Dios. **18** Xlaca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn
Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā' līmāpa'ksīn
ē chuntza' tzētza' taca'tzī tū tze ē tū jā tze.
19 Xlaca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā
tū talakapasa. Nā tapuhuan xlaca'n hua'chi
tamāxkakēni'mā'nalh tī talatlā'huan nac cā'pucsua'.
20 Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalaclhkēntin
ē tī hua'chi lacstīn ixpālacata jāna'j tū taca'tzī.
Talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Tapuhuan
taca'tzītza' ixlīpō'ktu tū ixlicāna' ē ixlīpō'ktu tū
ca'tzīcan. **21** Xlaca'n tamāsca'tī ā'makapitzīn, ē jā
tamākentaxtū tū tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn
jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xlaca'n takalhāna'n.
22 Xlaca'n tahuani ā'makapitzīn jā tze palh
taputza ixtā'lāpāxqui'ncā'n, ē xlaca'n taputza
ixtā'lāpāxqui'ncā'n. Xlaca'n talakmaka'n ídolos,
ē xlaca'n takalhāna'n nac templo jā tahui'lāna'lh
ídolos. **23** Xlaca'n ka'tla' talīmakca'tzī cāmaxqui'canī't
ixlīmāpa'ksīn Dios, ē xlaca'n jā takexmatni' huā'mā'
līmāpa'ksīn. Ú'tza' talīlakmaka'n Dios ā'makapitzīn.
24 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Hui'xina'n israelitas ā'chulā' līpinā'tit cuenta
ixpālacata talakmaka'n Dios ā'makapitzīn
tī jā israelitas.

25 Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū līmacuan huanican israelitas. **26** Xlaca'n tī jā israelitas, palh xlaca'n tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chi israelitas. **27** Palh xlaca'n tī jā israelitas tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n tī israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatzo'kni'. **28** Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. **29** Tī ixlīcāna' ixtachi'xcuhuī't Dios, ū'tunu'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalīnī't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzī'n lactze masqui jā cālaktzī'ncu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

3

1 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. **2** Quit icuan jā ixlīcāna'. Israelitas lhūhua' takalhī tū jā takalhī ā'makapitzīn. A'cxni' Dios cāmaxquī'lh tachi'xcuhuī't ixtachihuīn tū tatzo'kni', israelitas ū'tunu'n tī Dios cāmacamaxquī'lh ixtachihuīn. **3** Masqui ā'makapitzīn jā ta'a'ka'i'cu'tun palh ixlīcāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. **4** Masqui ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ta'a'kskāhuī'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x
hua'na' tū ixlīcāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza'
ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj
tlahua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīni'n:
“¿Tū ixpālacata naquincātamakapātīnīnān?
Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzīcan
Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātīnīnān
ixpālacata tū māsu'yu Dios xatze?” Chuntza'
tapuhuan tachi'xcuhuī't. ⁶ Jā tze talacapāstaca.
Palh Dios jā nacāmakapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n,
¿chī nacālīputzāna'nī tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj?

⁷ Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nīn
māsu'yu Dios xatze, ixpālacata xla' jā
maktin a'ksa'nīni'n, ¿chā naquilīmakapātīnīn
Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā'
nalakachi'xcuhuī'can Dios.” ⁸ Palh tze cahuālh
huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tzē ixuanui:
“Ā'chulā' catlahuáuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā'
nalakachi'xcuhuī'can Dios.” Jāla huancan huā'mā'
tachihuīn. Makapitzīn tahuan quit chuntza'
icmāsu'yu. Jā ixlīcāna'. Dios nacāmakapātīnīn tī
tahuan chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

⁹ Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze.
Icuani'ttza' kēxtim jāla tamakxteka tū jā tze,
xlaca'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas.
¹⁰ Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:
Nūn chā'tin tī tze.

¹¹ Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla' Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.

¹² Ixlīpō'ktuca'n tatamatatīni'lh Dios.

Talaclakō'lh ixlīpō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.

¹³ A'cxni' tatakelhpitzi, hua'chi mālaquī'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojōmālh' nīn, ixpālacata jā tze chī tachihuīna'n.

Ta'a'kskāhuī'nin ē ta'a'ksa'nīni'n.

Ixtachihuīnca'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chi ixlīcu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴ Taquicchlaktzī'n ā'makapitzīn.

¹⁵ Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīni'n.

¹⁶ A'ntza' jā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n ē tamālakalīpuhuanīni'n.

¹⁷ Jā taca'tzī chī tze natalīlatama.

¹⁸ Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuhuī' Dios.

¹⁹ Quina'n ca'tzīyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, ū'tza' cāhuani xlaca'n tī cāmacamaxquī'canī't līmāpa'ksīn. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n talaclē'n na ixlacatīn Dios. Nūn chā'tin tzē catihuanli palh jā laclē'n.

²⁰ Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin lītasu'yū palh tze na ixlacatīn Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios xmān tzē naquincāmāsu'yuni'yān palh quina'n ka'lhīyāuj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xlaca'n tī ta'a'ka'i'ni' Jesucristo

²¹ Chuhua'j ca'tzīyāuj Dios jā catimāpānūni'lh ix-cuenta chā'tin chi'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn. Xtum chī Dios cālīmāpānūni' ix-cuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē

jā huanican profetas. **22** Dios cāmāpānūni' ix-
cuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo.
Catīxcuhuālh tī a'ka'ī'ni' Jesucristo, ū'tza' Dios na-
makapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita.
23 Quilīpō'ktuca'n tlahuānī'ta'uj tū jā tze. Nūn
chā'tin tī līlilatejtin latā'kchoko chuntza' chī Dios
lacasqui'n. **24** Dios lakalhu'manīni'n. Cristo
Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios
quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. **25** Chī
ixtalacasqui'nīn Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca.
Xla' nīlh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcentaca'n
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza'
lītasu'yu Dios pō'ktu tze tū tlhua. A'cxni' jāna'j
ixnī Cristo, Dios ixcālīpātī chī ixtlahuacan tū jā
tze. **26** Chuhua'j Cristo nīnī't ē cāmāpānūni'nī't
ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo.
Chuntza' lītasu'yu ū'tza' Dios tlhua tū tze.

27 Jā tī tī ka'tla' nalīmakca'tzī na ixlacatīn
Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtūkō'lh
ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' tzē ka'tla'
ixlīmakca'tzīlh. Jāla ka'tla' makca'tzīyāuj, ixpālacata
Cristo ū'tza' tī quincāmakapūtaxtūnī'ta'n ixpālacata
līpāhuanāuj xla'. **28** Dios quincāmāpānūni'n
quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'yāuj Jesucristo
quincāmakapūtaxtūyān, ē masqui quina'n jā
mākentaxtūkō'nī'ta'uj ixlīmāpa'ksīn.

29 Ixlacstīn Dios, xlaca'n jā xmān israelitas.
Nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n ixlacstīn
Dios. **30** Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūni' ix-
cuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē
masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. **31** Jā
māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksīn Dios. A'ka'ī'yāujtza'

Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ā'chulā' tzej nat-lahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'iclīchihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī līmātza'nkēna'ni'ca ixuenta? ² Palh Abraham tzē ixmākentaxtūkō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixuenta, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' līmakca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham. ⁴ A'cxni' chā'tin chi'xcu' makscuja, xla' maxqui'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata makscuja. Ū'tza' tū laclē'ni'can. ⁵ Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n xlaca'n tī talīpāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuanī't tū xatze na ixlacatīn Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. ⁶ Nā David līchihuīna'nli huā'mā'. Līchihuīna'nli chī talīpāxuhua tī Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuanī't tū tze. ⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David: Tapāxuhua xlaca'n tī Dios cāmātza'nkēna'ni'lh ē cāxapani'lh ixcentaca'n.

⁸ Tapāxuhua xlaca'n tī Dios jā caticāmāxokonīlh ixcentaca'n.

⁹ Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātza'nkēna'ni' xmān tī cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātza'nkēna'ni' tī jā cāchu'cucanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' Abraham

ixlīpāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze. ¹⁰ A'cxni' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucanī't. ¹¹ Ā'līstān chu'cu. Huā'mā' līlakapascan Abraham tze na ixlacatīn Dios ixpālacata ixlīpāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abraham hua'chi ixtāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucanī't. ¹² Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n tī cāchu'cucanī't. Jā ixpālacata cāchu'cucanī't. Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'ī' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'ī'lh a'cxni' jāna'j ixchu'cucanī't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham namaxqui' cā'quilhtamacuj, xla' ē nā ī'xū'nātā'natna'. Huanilh huā'mā' jā ixpālacata Abraham kexmatni'lh līmāpa'ksīn. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā' ixpālacata Abrahamixa'ka'ī'nī't ixlīcāna' tū Dios ixuaninī't ē ū'tza' līlaktzī'lh palh tze. ¹⁴ Dios huanli nacāsicua'lanātlahuatachi'xcuhuī't. Jā ixpālacata tamākentaxtū līmāpa'ksīn. Jā ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios ixcāsicua'lanātlahuah xmān xlaca'n tī tamākentaxtū līmāpa'ksīn, chuntza' jā tī chā'tin ixsicua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tzē mākentaxtūkō' līmāpa'ksīn. Nā jā ixcāsicua'lanātlahuaca nūn xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. ¹⁵ Ixlimāpa'ksīn Dios quincāmāsū'yuni'yān palh laclē'nāuj ē ū'tza' nalīpātīni'nāuj. Palh jā ixa'nalh līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ Tī Dios cāsicua'lanātlahuat, ū'tunu'n tī ta'a'ka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān

ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā israelitas. Abraham a'ka'ī'lh ixlīcāna' tū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintāta'ca'n quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanilh Abraham:
Quit iclacsacnī'ta'n ē chuntza' nalītaxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't.

Abraham a'ka'ī'lh tū Dios huanilh namākentaxtū. Dios ū'tza' tī tzē nacāmālacastālancuanī nīnī'n ē xla' nā cāmaxquī' ixlatamatca'n tī jāna'j talacatuncuhuī'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka'ī'lh tū ixuaninī't Dios. Puhsuanli ixlīcāna', ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlītaxtulh ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't. Abraham a'ka'ī'lh chī ixuanicanī't:

Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

¹⁹ Abraham kōlu'tza' ixuaninī't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta. Sara, tī ixpuscat, tētaxtunī'ttza' chī namālacatuncuhuī'nīnī'n. Masqui kōlu'tza' ix-tahuanī't, Abraham jā pātza'nkālh tū ixuaninī't Dios. ²⁰ Jā puhsuanli palh Dios jā namākentaxtū tū ixuanicanī't. Xla' ā'chulā'ixa'ka'ī' ē ixmakapāxuī Dios. ²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua tū ixmālacrūni'nī't. ²² Abraham a'ka'ī'lh na'a'kspula chī Dios ixuaninī't ē ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ix-cuenta.

²³ Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham.

²⁴ Nā tzo'kcanī't ixpālacata quina'n tzē naca'tzīyāuj Dios nā quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n quina'n tī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālacrastālancuanīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

²⁵ Dios macamilh Jesucristo nanī ixpālacata

quincuentaca'n. Ā'līstān mālacastālancuanīlh. Ū'tza'
Dios quincālīmāpānūni'yān quincuentaca'n.

5

*Jā caticāmakapātīnīnca xlaca'n tī Dios
cāmāpānūni'lh ixcentaca'n*

¹ Quina'n a'ka'ī'nī'ta'uj Jesucristo. Ū'tza'
Dios quincālīmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n.
Chuntza' jātza' ixtā'lāquiclhaktzi' Dios quina'n,
ixpālacata Dios quincāmāsputūnu'ni'nī'ta'n
quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo.

² A'ka'ī'yāuj Jesucristo
quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza' Dios
quincālakalhu'manān. Chuhua'j pāxuhuayāuj
ixpālacata ca'tzīyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn jā
hui'lacha' Dios. ³ Nā līpāxuhua hui'lāna'uj
masqui pātīni'mā'nauj, ixpālacata ca'tzīyāuj
chuntza' nalīca'tzīyāuj līlaczucu napātīni'nāuj.

⁴ Palh līlaczucu napātīni'nāuj, chuntza'
Dios nalipāxuhua. Chuntza' līca'tzīyāuj palh
nalakchā'nāuj Dios. ⁵ Jā catita'a'kskāhu'uj.
Ixlicāna' nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā'
tzej ca'tzīyāuj, ixpālacata makca'tzīyāuj na
quilistacna'ca'n chī Dios quincāpāxqu'i'yān. Huā'mā'
quincāmāmakca'tzīnīyān Espíritu Santo. Ū'tza' tī
Dios quincālakmacaminī'ta'n.

⁶ Quina'n jāla cati'a'kapūtaxtūj quina'cstuca'n.
Chuntza' a'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios
ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh ixpālacata quincuentaca'n.

⁷ Jā tī chā'tin nīcu'tun ixpālacata ā'chā'tin
masqui xla' chā'tin chī'xcu' tī jā tū tlahuani'it.
Palhāsā' nanī ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya

chi'xcu'. ⁸ Cristo nīlh quimpālacataca'n quina'n masqui jā tze ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh quincāpāxquī'yān. ⁹ Chuhua'j Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Ú'tza' līca'tzīyāuj jā quinticāmakapātīnīn a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ¹⁰ Quina'n ixta'lāquiclhaktzi' Dios ixuanī'ta'uj. Dios ixamigo quincātlahuan ixpālacata Cristo, ī'Ska'ta' Dios, nīlh quimpālacataca'n. Quina'n ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo lacastālancuana'nli, ā'chulā' ca'tzīyāuj Cristo quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quinticāmakapātīnīn. ¹¹ Ú'tza' līpāxuhuayāuj Dios jātza' quinticāmakapātīnīn. Nā līpāxuhuayāuj Dios ixamigo quincātlahuanī'ta'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

¹² Xapūla ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Adán. Ú'tza' tī xapūla ē chū'cus tlahuallh tū jā tze. Ixuenta ū'tza' līnīlh. Chuhua'j ū'tza' talīnīkō' tachi'xcuhuī't ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tatlahualh tū jā tze. ¹³ A'cxni' jāna'j ixmaxquī'can ixlīmāpa'ksīn Dios, tachi'xcuhuī't ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui jāla ixuancan xlaca'n ixtalactlahuanī'ttza' līmāpa'ksīn, ixpālacata jāna'j ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn, xlaca'n ixtalaclē'n na ixlacatīn Dios. ¹⁴ Chuntza' talīnīlh masqui xlaca'n jā tatlahualh chu lacxtim chī tlahuallh Adán. Ixuenta Adán talīlaclalh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

15 Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talítaxtulh. Adán tlahuallh tū jā tze. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talinī. Dios cālakalhu'mankō' tachi'xcuhuī't. Chuhua'j tzē nata'a'kapūtaxtu ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios māstā'. **16** Xtum tū tlahuallh Adán. Xtum tū tlahuallh Dios. Adán tlahuallh tū jā tze, ē ū'tza' nacālīmakapātīnīnkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios cālakalhu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'canī'tzā' ixcentaca'n. **17** Chā'tin tī xapūla ē chū'cus tlahuallh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talinīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Xtum tū tlahuallh ā'chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'manli tachi'xcuhuī't ē Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n ē nā cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n.

18 Chuntza' ixlīpō'ktuca'n nacāmakapātīnīnkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlahuallh Adán. Jesucristo tlahuallh tū tze, ē chuntza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n ē tzē natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. **19** Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talilaclē'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixcentaca'n.

20 Dios māstā'lh līmāpa'ksīn ixpālacata namāsu'yu palh quina'n tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manān. **21** Xapūla quilīpō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalīnīkō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Dios quincāmāpānūni'yān

quincuentaca'n   ixpālacata   quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo.

6

*Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī tū
jā tze*

¹ Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālakalhu'manān.

² Quina'n jāla catihuáuj chuntza'. Quina'n makxtekni'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. ³ Hui'xina'n ca'tzīyātit quilipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, chu chā'tin lītuxtuyāuj. Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. ⁴ A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' līlacastālancuana'nli ixlītli'hui'qui Dios quinTātā'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

⁵ Cristo hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

⁶ Ca'tzīyāuj talakpalīnī'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalīlatā'kchokoyāujtza'. Jātza' quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. ⁷ Chā'tin tī xanīntza' jātza' tlahua tū jā tze. Nā quina'n jātza' quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. ⁸ Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tzīyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jātza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo xmān maktin līnlīlh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuhua'j Cristo

huī'lh. Xla' tlahuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit jātza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹² Jātza' catamakxtektit nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuīyān tū jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁴ Jātza' nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn. Līpāhuanāuj xmān ixtalakalhu'mān Dios.

Tī tatlahua tū tze

¹⁵ Masqui jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn, quina'n jāla tlahuayāuj tū jā tze. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n chu līcuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Quit icmaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū cātamāsu'yuni'n ē tū maktīni'nī'ta'ntit. Jātza' cāmāpa'ksīyān tū jā tze. ¹⁸ Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze; chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū xatze. ¹⁹ Chuntza' iclīchihuīna'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze.

Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

20 Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. **21** Chuhua'j līmāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū līmacuan. Tī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī. **22** Chuhua'j Dios cāmāpa'ksīyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalīnī'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tzētz'a' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. **23** Xlaca'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n natamaktīni'n ixtatlajca'n. Ū'tza' līnīn. Dios quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'l'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xlaca'n cāmaxquī'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

7

Tū līca'tzīcan tī tamakaxtoklitza'

1 Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Ca'tzīyā'tit chā'tin chi'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksīnī'n līhuan lamā'l'h nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nīnī'ttza', huā'mā' līmāpa'ksīn jātza' māpa'ksī. **2** Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixfkōlu' līhuan hui'l'h ixfkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Palh nanī ixfkōlu' puscāt jātza' māpa'ksī. **3** Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n ē palh ka'lhīcus ixfkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixfkōlu' nī, xla' tzē

natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴ Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nīnī'ta'ntit Cristo. Ú'tza' lītaxokolh tū ixlaclīpinā'tit chuntza' chī līmāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' līmāpa'ksīn jātza' cāmāpa'ksīyān. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵ A'cxni' jāna'j tapa'ksīni'yāuj Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlīmāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlahua, xlaca'n natanī. ⁶ Chuhua'j līmāpa'ksīn jātza' quincāmāpa'ksīyān, ixpālacata hua'chi tā'nīnī'ta'u'jtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksīyān līmāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ú'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios.

Tachi'xcuhuī't ixa'cstuca'n jāla tamakxteka tū jā tze

⁷ Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze līmāpa'ksīn. Jā ixlīcāna'. Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan līmāpa'ksīn:

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Ú'tza' līca'tzīyāuj tzamā' tū jā tze. ⁸ A'cxni' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclavca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīcan tū jā tze. ⁹ A'cxni' jāna'j xa'icca'tzī tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzīlh tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh

palh xa'iclaclē'n na ixlacatīn Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. ¹⁰ Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'ñi'ta'n līlilatejtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē û'tza' Dios ixquilīmālakspūtlh. ¹¹ Iclīta'a'kskāhuī'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ú'tza' iclīlacpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios. Tzamā' līmāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilīmālakspūtū ixpālacata quincuenta.

¹² Ixlīmāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³ Masqui tze ixlīmāpa'ksīn Dios, û'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē û'tza' tū ixquilīmakapātīnlh Dios.

¹⁴ Ca'tzīyāuj tzamā' līmāpa'ksīn ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chí tatlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁵ Quit jā icca'tzī tū quina'kspula. Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, û'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. ¹⁶ Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, û'tza' lītasu'yu palh quit icpuhuan xatze līmāpa'ksīn. ¹⁷ Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē û'tza' quimātlahuī tū jā tze. ¹⁸ Iccā'tzī quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ú'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze. ¹⁹ Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. ²⁰ Hua'chi quintalacapāstacni' jā tze. Ú'tza' quimātlahuī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

21 Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tzē ictlahua tū jā tze. **22** Quit tzej icca'tzī tze ixlímāpa'ksīn Dios. Iclípāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' límāpa'ksīn. **23** Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlímāpa'ksīn Dios, hua'chi ā'a'ktin límāpa'ksīn lítapa'ksī quimacni'. Huā'mā' límāpa'ksīn ixta'lāquiclhaktzi' ixlímāpa'ksīn Dios. Quit hua'chi xatachī'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

24 Lílakalhu'mānat quit. Jāla ictapānūni' huā'mā' límāpa'ksīn tū jā tze. ¿Tīchu tzē naquimakapūtaxtū huā'mā' límāpa'ksīn tū jā tze? **25** Dios ū'tza' tī tzē namakapūtaxtūnu'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlímāpa'ksīn Dios. Chuhua'j Dios quimakapūtaxtūnī't huā'mā' límāpa'ksīn. Ú'tza' iclímāxquī' Dios tapāxcatca'tzīn.

8

Espíritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'ī'

1 Chuhua'j jātza' caticāmakapātīnlh Dios xlaca'n tī talípāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. **2** Espíritu Santo ka'lhī lítli'hui'qui. Ú'tza' tzē cālímāxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' límāpa'ksīn tū ixquimātlahuī tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimakapātīnlh. **3** Ixlímāpa'ksīn Dios jāla catimakapūtaxtūnu'lh, ixpālacata jā tī tī tzē mākentaxtūkō' tzamā' límāpa'ksīn. Dios

tlahualh tū jāla tlahuá līmāpa'ksīn. Ī'Ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni' milh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlahualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmakapūtaxtūnī'ta'n chī ixlītli'hui'qui tū ixquincāmātlahuīyān tū jā tze. ⁴ Chuntza' līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espíritu Santo. Jātza' līlatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

⁵ Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xlaca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni' Espíritu Santo, xlaca'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶ Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Tī talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xlaca'n takā'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē tzej talamā'nallh. ⁷ Ixlīpō'ktuca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlīmāpa'ksīn Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlahualh. ⁸ Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n jāla tamakapāxuī Dios.

⁹ Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo, ixpālacata Espíritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Tī jā takā'lhī Espíritu Santo, xlaca'n jā tatapa'ksīni' Cristo. ¹⁰ Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natanī, ixpālacata quilipō'ktuca'n tlahuani'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n

ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata
Dios quincāmātza'nkēnāni'nī'ta'n quincuentaca'n.
11 Dios mālacakstālancuanīnī't Jesús. Masqui
nanīyāuj, Dios naquincāmālacakstālancuanīyān
quina'n ixpālacata Espíritu Santo
quincātā'lahui'lān.

12 Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuáuj chī xapūla
quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. **13** Tī tatlahua tū
jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmakapātīnīn.
Tī tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze ixtala-
capāstacni'ca'n, ixpālacata Espíritu Santo cāmaktāya,
xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilak-
sputli.

14 Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū cāmālacapāstaquī
Espíritu Santo, xlaca'n ixlacstīn Dios. **15** Chuhua'j
ka'lhīyāuj Espíritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj
Dios, hua'chi chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't.
Ca'tzīyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ú'tza' tzē
nalīhuaniyāuj: "Dios quinTāta'ca'n." **16** Espíritu
Santo quincāmāca'tzīnīyān quina'n ixlacstīn Dios.
17 Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj
tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxqui'can
Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo
pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj.
Chuntza' tū namaxqui'can Cristo, ē nā ú'tza'
naquincātamaxqui'yān.

18 Chuhua'j pātīni'mā'nauj. A'līstān naka'lhīyāuj
tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catitlahuáuj
cuenta tū pātīni'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan
quit. **19** Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj
taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu tī ixlacstīn
Dios. **20** Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj

nalaksputa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Ē huīlh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹ Dios namāsāstī'kō' ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmaxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²² Ca'tzīyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhuī'nī I'ska'ta'. ²³ Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espíritu Santo, hua'chi nā makca'tzīyāuj taca'tzana'juā't ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmaxqui'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmaxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²⁴ Quina'n quincātamakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmaxqui'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. ²⁵ Ca'tzīyāuj Dios naquincāmaxqui'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Espíritu Santo quincāmaktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarliyāuj, quina'n jā ca'tzīyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā quincāmakca'tzīnīyān tū jāla līchihuīna'nāuj. ²⁷ Dios lakapassa quilistacna'ca'n. Xla' ca'tzī tū squi'n Espíritu Santo, ixpālacata Espíritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espíritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios.

Quina'n tzē skāhuī'yāuj

²⁸ Quina'n ca'tzīyāuj tzej nalitaxtuyācha' ixlipō'ktu tū quincā'a'kspulayān quina'n tī

pāxquī'yāuj Dios. Dios quincālacsacnī'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. ²⁹ Xapūla Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j quincālīmāxtucu'tunān chī ixlītze Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios. Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quilpō'ktuca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincālacsacnī'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Xla' natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹ Dios quincātlahuani'nī'ta'n ixlīpō'ktu huā'mā', ē ū'tza' līca'tzīyāuj jāla quinticāskāhuī'n tī quincātā'lātlahuayān, ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj Dios quincāmaktāyamā'n. ³² Dios māstālh ī'Ska'ta ē macamilh nanī quimpālacataca'n. Ū'tza' līca'tzīyāuj Dios naquincāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincālacsacnī'ta'n ē xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālīmālacsu'yuyān. ³⁴ Jā tī chā'tin tzē naquincāmakapātīnīnān, ixpālacata Cristo xokokō'līh quincuentaca'n a'cxni' nīlh. Nā xla' lacastālancuana'nli. Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'nī'mā'līh Dios quimpālacataca'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. Masqui pātīni'nāuj, ē masqui tētamakchuyīyāuj, ē masqui quincātāputzatokokeyān, ē masqui tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'lījicua' latlā'huanāuj, ē masqui quincātamaknīcu'tunān, Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Mimpālacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj quincātamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmaknīcan.

³⁷ Masqui quincā'a'kskulayān ixlīpō'ktu huā'mā', quina'n naskāhuī'yāuj, ixpālacata Cristo quincāpāxqui'yān ē quincāmaktāyayān. ³⁸ Quit icca'tzī Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus. Jā tī chā'tin tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios, nūn ángeles, ē nūn tī takalhī lītli'hui'qui, ē nūn tū huī'lh chuhua'j, ē nūn tū namin. ³⁹ Jā tū tū tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios nūn tū huī'lh nac a'kapūn, ē nūn tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Ca'tzīyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān ixpālacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

*Dios cālacsaci israelitas natalītaxtu
ixtachi'xcuhuī't Dios*

¹ Ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n, ixpālacata quit ictapa'ksīni' Cristo. Espíritu Santo laktzī'n quilistacna' ē ca'tzī ixlīcāna' tū na'icuan. ² Quit iccālaci'puhuān quinta'israelitas hasta quinca'tzani' quilistacna', ixpālacata xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. ³ Quit xa'icpātīni'lh ixpālacataca'n quinta'israelitas ē xa'iclitapekpānūni'lh Cristo palh chuntza' tzē cahuālh ixtalī'a'kapūtaxtulh quinta'israelitas. ⁴ Israelitas xlaca'n ī'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsaci ixtachi'xcuhuī't nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksīn. Dios chuntza' līlacāxui'līlh a'ktin talacāxtlahuan. Cāmaxqui'lh līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmakapāxuī. Cāhuanilh nacāmaxqui'l tū mālachnūni'. ⁵ Xlaca'n

ixnapapana'ca'n israelitas tī tahui'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, lacatuncuhui'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tī māpa'ksīkō'. U'tza' makapāxuīcan pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁶ Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtūlh tū cāhuanilh israelitas makāstza'. Jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'ī'nī't Cristo. Chuntza' jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. ⁷ Jā ixlīpō'ktuca'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios. Makāstza' Dios huanilh Abraham: Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn minka'hua'cha Isaac, ē nā ī'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸ Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios, xmān tī takalhī ixlata-matca'n chuntza' chī huanli Dios. ⁹ U'tza' tū Dios huanilh Abraham makāstza':

Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'icmākentaxtū tū icuaniyān.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī chā'tin ī'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰ Chuhua'j xtum na'iccāhuaniyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. U'tza' Isaac, quimpapca'n. ¹¹ A'cxni' jāna'j ixtalacatun-cuhui'l lacstīn, Dios lacsaci chā'tin chuntza' chī lacasqui'nli. Jā lacsaci chī tatlahualh lacstīn, ixpālacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze.

¹² Dios huanilh Rebeca:

Xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Quit xa'icpāxqui' Jacob.

Esaú jā xa'icpāxqui'.

¹⁴ Jāla huanāuj jā tze chī līlacsacna'n Dios, ixpālacata xmān chā'tin lacsaci ē ā'chā'tin jā

lacsaclí. Iccāhuaniyān tū tlahuá Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵ Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xlaca'n chi talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man ixpālacata xlaca'n tze tū tatlahua. Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica rey Faraón:

Quit iclīhui'līn milīrey, ixpālacata quit xa'icmāsu'yucu'tun quilītlī'hui'qui a'cxni' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcuhuī't xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj, xlaca'n nataca'tzī tū quit tzē na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn tī jā takexmatni'cu'tun Dios, Dios cāmakxteka ā'chulā' lacxumpin catahuanli.

¹⁹ É palh chā'tin nahuan: “Palh Dios chuntza' lacasqui'n, ¿chī quincāputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan, chuntza' nalatā'kchoko chā'tin chi'xcu'. Jāla catitalakpalīlh.” ²⁰ Palh chā'tin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān chā'tin chi'xcu'. ¿É tzē hui'x natā'lāhua'ya' Dios?” A'ktin tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'nī tī tlahuah tla'ma'nc: “¿Tū ixpālacata chuntza' quilītlā'hua'?” ²¹ Chā'tin tī tlahuá tla'ma'nc tzē natlahua chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n tzē nalītlahua a'ktin tla'ma'nc tū tzēhuanī't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tzēhuanī't.

²² Nā chuntza' Dios līlaczucu ixcālīpātīmā'līh xlaca'n tī ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui

Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasītzi', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn nacāmakapātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīnīn, Dios ixcālīpātīmā'lh xlaca'n.

23 Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' tze. Dios quincālakalhu'manān ē quincālakpalīyān chī tzē nalīchā'nāuj nac a'kapūn. **24** Dios quincāta'satīnī'ta'n quina'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. **25** Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios:

Tī jā quintachi'xcuahuī't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuahuī quintachi'xcuahuī't.

Tachi'xcuahuī't tī jā ixcāpāxquī'can quit na'iccāpāxquī' xlaca'n.

26 A'ntza' jā cāhuanica: "Hui'xina'n jā quintachi'xcuahuī't", xlaca'n nacāmāpācuahuīcan ixlacstīn Dios xalakahuan.

27 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacataca'n israelitas. Xla' huanli:

Masqui israelitas xlaca'n lhūhua' hua'chi cucuj tū huī'lh ixquilhtūn nac mar,

jā ixlīpō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.

28 Dios nacāmakapātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhta-macuj.

Ē palaj natlahua.

29 Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpālh:

Dios ka'lhī ixlītlī'hui'qui.

Palh xla' jā ixcāmaktekli natatahui'la makapitzīn, quilīpō'ktuca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' chī tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'l'cu'tun

³⁰ Nā chuntza' xlaca'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā ixtaputza chī tze natalitaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n ixpālacata xlaca'n ta'a'ka'l'i'ni'lh Jesucristo. ³¹ Israelitas talihui'lilh ta'a'ka'l'i' ixlimāpa'ksin Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālilaktzīn tze. Xlaca'n jāla tatlahualh tū tzē natalitaxtu lactze na ixlacatīn Dios. ³² ¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xlaca'n talitaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xlaca'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xlaca'n jā ixta'a'ka'l'i'ni'cu'tun Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tzē makapūtuxtūnu'n. Hua'chi talī'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū lī'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios:

Quit icui'lī nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuascan.

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n cata'a'kapūtuxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclīsqui'ni' Dios huā'mā'.

² Quit icca'tzī xlaca'n tamakapāxuīcu'tun Dios. Xlaca'n jā taca'tzī chī līmakapāxuīcan Dios. ³ Xlaca'n jā taca'tzī chī Dios cālīmāpānūni' ixcentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixlimānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n. Ē jā takexamtni' Dios. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixcentaca'n

ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Makāstza' Moisés līchihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli:

Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn, xla' na'a'kapūtaxtu.

⁶ Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmin Cristo. ⁷ Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n ē nalīmin Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuana'nī'ttza'. ⁸ ¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milīstacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlīcāna' tū icmāsu'yu. ⁹ Chuntza' palh huanāuj Jesūs ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n ē palh a'ka'ī'yāuj ixlīcāna' Dios mālacastālancuanīlh, chuntza' Dios naquincāmakapūtaxtūyān. ¹⁰ Palh a'ka'ī'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn a'ka'ī'yāuj, chuntza' Dios quincāmakapūtaxtūyān.

¹¹ Chuntza' ixlīcāna'. Ixtachihuīn Dios huan: Xlaca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli ē jā catitamāxana'ni'lh.

¹² Lacxtim chī natalī'a'kapūtaxtu xlaca'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin.

Xla' cālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmaktāya. ¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Ixlīpō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksīni' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴ ¿Chī tzē nalīsqui'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'ī? ¿Ē chī nali'a'ka'ī palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī likexmata palh jā tī tī lītā'chihuīna'n? ¹⁵ Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachi-huīn tū ixla' Dios.

¹⁶ Masqui cāmāsu'yuni'canī't xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías huanilh Dios:

QuiMāpa'ksīni', jā tī chā'tin a'ka'īcu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷ A'ka'īcan xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlīcāna' israelitas jā takexmatnī't xatze tachihuīn? Ixlīcāna' takexmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuhuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmacā'nī't ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yunī't:

Na'iccāsicua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakasītzī'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuhuī't tī jā taca'tzī.

²⁰ Nā Isaías tzej huanli chī Dios huanli:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzīlhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā
ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.

²¹ Dios huampālh ixpālacata israelitas:
Lakalīyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuhuī't tī xalacx-
umpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmakapūtaxtūcanī'ttza'

¹ Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'nī't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamín tī xala' makāstza' ixuanī't. ² Dios jā cālakmaka'nī't ixtachi'xcuhuī't tī cālacsaci makāstza'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cālīmālacsu'yulh israelitas a'cxni' ī'squi'ni'mā'lh Dios. ³ Xla' huanli:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmakinīkō'canī't ixlīpō'ktuca'n mina'kchihuīna'nī'n.

Cāmāmakahuasīkō'canī't ixlīpō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimakinīcu'tuncan quit.

⁴ Dios kelhtīlh ē huanilh:

Ā'lakatojon mil chī'xcuhuī'n jā quintamakxtekni'.

Xlaca'n jā talaktaquilhpūtanī't ídolo Baal.

⁵ Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Dios cālacsaci nī't ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsaci ē jā ixpālacata tū ixtatlahuanī't. Dios cātlahuani'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj. Dios ixcālakalhu'manī't ē ū'tza' cālīlacsaci.

⁷ Israelitas ixtaputza chī nacālīmāpānūni'can ixquentaca'n. Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios

cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. Xlaca'n ū'tunu'n tī Dios cālacsacnī't. Ā'makapitzīn ā'chulā' lacxumpin tataxtulh. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chi Dios cāmālhtatīlh ixpālacata xlaca'n jā takexmatcu'tun tū ixlīcāna'.

Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzī'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli: Tū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza' nalītaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū nacāpūchi'pacan.

Ē nalītaxtu hua'chi a'ktin chihuix tū natalī'a'kche'kxla.

Dios nacāmakapātīnīn.

¹⁰ Natatalakatzī' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh. Natapātīni'n hua'chi tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmakapūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuaniyān hui'xina'n Dios jā cālakmaka'nī't israelitas pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'i'cu'tunli. Chuntza' Dios cāmakapūtaxtūlh tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh israelitas natalakca'tzani' xlaca'n tī jā israelitas ixpālacata xlaca'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā nata'a'ka'i'cu'tun. ¹² A'cxni' israelitas jā takexmatni'cu'tunli Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanātlahualh xlaca'n tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natakekmatni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanātlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuālh hui'xina'n tī jā israelitas. Dios quimacamaxquī'nī't

na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn. Quit ictlahuacu'tun tū quimacamaxqui'canī't.
14 Quit iclacasqui'n quintā'israelitas natalaktzī'n chī Dios cāsicua'lānatlahuamā'lh ā'makapitzīn ē ū'tza' natalī'a'kapūtuxtucu'tun nā xlaca'n.
15 A'cxni' Dios cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksīni'pala Dios, hua'chi xlaca'n natalacastālancuana'mpala. **16** Palh macsti'na'j tasquit tze ē chuntza' ixlipō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekenī'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapanaca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksīni' Dios, ē nā chuntza' ī'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksīni' Dios.

17 Israelitas hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui'. Ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't, xlaca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcanī't ixpekenī'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacanī't. Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't talistaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lānatlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. **18** Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calīmakca'tzītit ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't. ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekenī'n? Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

19 Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: "Dios ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj xla'. Ū'tza' cālīlakmaka'lh israelitas." Huā'mā'

hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekenī'n qui'hui',
 ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzīn.
20 Jā chuntza'. Xlaca'n jā ta'a'ka'lh ē ū'tza'
 cālālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'l'yā'tit ē
 ū'tza' Dios jā cālālakmaka'nī'ta'n hui'xina'n. Ū'tza'
 jā ka'tla' calimakca'tzītit. Tzej calatā'kchokotit.
21 Dios cālālakmaka'lh israelitas tī hua'chi
 ixpekenī'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tzē
 nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekenī'n
 tū cālāchā'mānūcanī't. **22** Chuntza' tasu'yu Dios
 lakalhu'manīni'n ē nā nacāmakapātīnīn xlaca'n
 tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātīnīnli israelitas tī
 jā ta'a'ka'l'h. Hui'xina'n cālākalhu'manān līhuan
 a'ka'l'yā'tit. Palh makxtekā'tit na'a'ka'l'yā'tit, Dios
 nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chi'xcu'
 tī pekecā'yujū ixpeken qui'hui'. **23** Isrealitas,
 palh nata'a'ka'l'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala
 chī ixtachi'xcuhiū't. Chuntza' hua'chi Dios
 cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla.
24 Jā jicslīhua' cālāchā'mānūpalacan ixpekenī'n
 tū ixcācā'tayacanī'ttza'. Ā'chulā' jicslīhua'
 cālāchā'mānūcan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'.
 Isrealitas, xlaca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' tū
 ixa'nan xapūla.

Isrealitas nata'a'ka'l'ni' Cristo

25 Tā'timīn iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū jāna'j
 lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tzīyā'tit
 huā'mā', jā ka'tla' nalimakca'tzīyā'tit. Ū'tza' huā'mā'
 tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzīn israelitas
 lacxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin
 quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'l'
 lhūhua' tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'l' nā
 xlaca'n. **26** Dios nacāmakapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n

israelitas tī nata'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.
 Nacāxapani' ixcuentaca'n israelitas,
 ī'xū'nātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n
 ē chuntza' na'icmākentaxtū tū iccāhuanilh
 makāstza'.
 Chuntza' huanli Dios.

²⁸ Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli xatze
 tachihuīn ixla' Jesucristo, ē chuntza' talītaxtulh
 ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. Xlaca'n jā takex-
 matni'cu'tun Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīn
 hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāpāxquī'cus
 israelitas, ixpālacata makāstza' ixcālacsacnī't
 ī'xū'nāpapna'ca'n natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't.

²⁹ Dios jā lakpalī ixtalacapāstaci'. Ixlipō'ktuca'n
 tī cālacsacnī't xla' nacāsicua'lanātlahua. ³⁰ Israelitas
 jā ta'a'ka'ī'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n
 cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Masqui xapūla
 hui'xina'n jā a'ka'ītit, chuhua'j cālakalhu'manān
 Dios ē cāmakapūtaxtūnī'ta'n. ³¹ Chuntza' chī
 Dios cālakalhu'manān hui'xina'n, nā chuntza'
 nacālakalhu'man israelitas masqui chuhua'j
 jāna'j ta'a'ka'ī'. ³² Dios māsu'yuni'n ixlipō'ktu
 tachi'xcuhuī't tako'lhī ixcuentaca'n. Dios
 ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī cālakalhu'mankō'
 ixlipō'ktuca'n.

³³ Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzīkō' ixlipō'ktu.
 Quina'n jāla ca'tzīyāuj chī ixtalacapāstaci' ē tū
 tlahuua. ³⁴ Jā tī chā'tin ca'tzī chī lacpuhuan Dios.
 Jā tī chā'tin tzē namālacapāstaquī Dios. ³⁵ Palh na-
 maxquī'yāuj Dios catūhuālh, jāla catihuanui Dios
 quincāmaklaclē'nān. ³⁶ Dios tlahuakō'nī't ixlipō'ktu.

Pō'ktu ixla'. Camāka'tlī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

12

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

¹ Tā'timīn, Dios quincālakalhu'manī'ta'n. Ū'tza' iccālīsquī'ni'yān catamacamāstā'ni'tit Dios. Chuntza' hui'xina'n nalitaxtuyā'tit hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū hui'līcan nac pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān tū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmakapāxuī'yā'tit Dios. ² Jā calatā'kchokotit chī talatlā'huan tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Catamakxtekni'tit Dios nalakpalī mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' tzē naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē natlahua'yā'tit tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios lakalhu'manī'n ē quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyān huā'mā'. Jā ka'tla' tilimakca'tzīyā'tit. Calacapāstactit hui'xina'n, chī Dios cāmaktāyayān na'a'ka'l'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ⁴ Quimacni'ca'n lhūhua' lātāstuca masqui a'ktin macni'. Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n. ⁵ Nā chuntza' quina'n tī a'ka'l'i'ni'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē quilipō'ktuca'n chu chā'tin lītuxtuyāuj chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu' quina'n nalāmaktāyayāuj.

⁶ Chā'tunu' chī quina'n ka'lhīyauj quintas-cujūtca'n chuntza' chī Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chā'tunu'. Xlaca'n tī ixa'kchihuīna'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuanī. ⁷ Tī tamaktāya

ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i', tzej catatlahualh. Tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn nā tzej catamāsu'yulh.
8 Tī tahuani'lē'n ā'makapitzīn nā tzej catatlahualh. Tī tamāstā' tumīn, jā catatampi'lhīni'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timīn, catamākentaxtūlh tū cāmacamaxquī'canī't. Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī talipuhuan catatlahualh nac cā'tapāxuhuān.

Ixlacasqui'nca līlilatejtin natalatā'kchoko tī ta'a'ka'i'

9 Milipō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxquī'tit ā'makapitzīn. Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. **10** Calāpāxquī'tit ixpālacata hui'xina'n lītā'timīn. Cacālakachi'xcuhuī'tit ā'makapitzīn ē jā cala'tit hua'chi xlaca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhuī'can.

11 Tzej cascujtit ē jā tilhquititni'nā'tit. Catā'scujtit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuān.

12 Capāxua'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit Dios nacāsicua'lanātlahuayān. Capātīni'ntit masqui nacā'a'kspulayān tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.

13 Palh tā'timīn cāsputni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.

14 Casqui'ni'tit Dios nacāsicua'lanātlahuaxlaca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit tū nacā'a'kspula xlaca'n tū jā tze.

15 Cacātā'pāxuhua'tit xlaca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit tī tacalhuan.

16 Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla' timakca'tzīyā'tit. Capāxquī'tit tī catīhuālh tachi'xcuhuī't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tzīyā'tit ā'chulā'.

17 Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'n'i'yā'tit tū jā tze. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. **18** Tzej nalīputzayā'tit chī amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzīn. **19** Tā'timīn, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze.

Naquintaxokonu'ni' quit, huanli
quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

20 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Palh mintā'lāquichhlaktzi' tzi'ncsa, catā'huā'ya'.
Palh kelhputī, cama'xqui' xcān.
Chuntza' xla' nalīmāxana'n.
21 Jā titamakxtekā'tit nacāskāhuī'yān tū jā tze. Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' nalīskāhuī'yā'tit tū jā tze.

13

1 Ixlacasqui'nca milīpō'ktuca'n
nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n na
mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'līnī't
natamāpa'ksīni'n xlaca'n. Palh jā cahuālh
Dios ixcāmaxqui'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n jāla
ixtamāpa'ksīni'lh. **2** Tī tatā'lāhuani māpa'ksīni'nī'n,
xlaca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xlaca'n
nataxokonu'ni' Dios. **3** Tī tatlahua tū tze,
xlaca'n jā catitajicua'n'i'lh māpa'ksīni'nī'n.
Xmān xlaca'n tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n
tajicua'n'i' māpa'ksīni'nī'n. Palh hui'xina'n jā
cājicua'n'i'cu'tunā'tit māpa'ksīni'nī'n, līlilatejtin

nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalīlaktzī'nān hui'xina'n lactze. ⁴ Māpa'ksīni'nī'n takalhī līmāpa'ksīn ixpālacata Dios cāmaxquī'nī't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahuayā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xlaca'n tzē nacātamakapātīnīnān. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn natamakapātīnīn xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. ⁵ Ú'tza' lītalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n. Jā xmān ixpālacata xlaca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. ⁶ Nā ixlacasqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksīni'nī'n tī tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

⁷ Chuntza' caxokotit ixlīpō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonu'ntit tū cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhuī'tit tī tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāxokonu'ni'tit. Calāpāxquī'tit. Tī tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talīmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁹ Ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Hui'lh ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū huan:

Chuntza' chī mina'cstu pāxquī'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui' ā'makapitzīn.

Chā'tin tī tlahuahuā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū a'nan. ¹⁰ Palh chā'tin

chi'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlahuani' tū jā tze. Chuntza' tī tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talimākentaxtūkō' ixlimāpa'ksīn Dios.

11 Ixlīpō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'lā'yā'tit ixpālacata namin quilhtamacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhtamacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'u'j xapūla. **12** Palaj namin quilhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chi xkakamā'lhtza'. Ū'tza' calīmakxtekui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuáuj chī tatlahua tī xalanī'n nac cā'pucsua'. Catlahuáuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka. **13** Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalīmāxana'nāuj palh naquincātalaktzī'nān. Jā ticālīpāxuhuayāuj tī tatlahua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quintā'lāpāxquī'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālīsītzī'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj. **14** Calīlatā'kchokotit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

14

Jā tze nacālīchihuīna'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

1 Masqui makapitzīn jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ixpālacata jāna'j tū taca'tzī, līpāxuhua cacāmakamaktīni'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlaca'n ixpālacata tū jāna'j tū taca'tzī. **2** Ā'makapitzīn tapuhuan tzē natahua' ixlīpō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzīn tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī', xlaca'n

tapuhuan jā tze hua'can quinīt. ³ Hui'xina'n tīhua'yā'tit ixlipō'ktu tū a'nan, jā cālakmaka'ntit tī jātahua' quinīt. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinīt, jāticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quinīt. Dioscāmaktīni'nān milipō'ktuca'n. ⁴ Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chi'xcu'. Xmān tīmāpa'ksī tzē nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzī chī talīlatlā'huan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitatamakahuasli.

⁵ Ā'makapitzīn tā'timīn talakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzīn tapuhuan ixlipō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu'hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit. ⁶ Tītalakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios. Nā tī tahua'quinīt, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios ixpālacata tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata līhua't. Tī jā tahua' quinīt, nā xlaca'n chuntza'talakachi'xcuhuī'cu'tun Dios, ē nā tamaxqui'tapāxcatca'tzīn Dios.

⁷ Līhuan hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, jātlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jānīyāuj a'cxni' quina'n nīcu'tunāuj. ⁸ Līhuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza'a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuancus quina'n ē masqui xanīntza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁹ Cristo nīlh ē nā lacastālanguana'nli. Chuntza' tzēnacāmāpa'ksī xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tītanīnī'ttza'.

¹⁰ Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Jā tze palh chā'tin

nacālakmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilipō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatīn Cristo ē xla' ū'tza' tū naquincāputzāna'nīyān. ¹¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: Ixlīcāna' tū icuan.

Ixlipō'ktuca'n naquintatzokostani'kō'.

Ē naquintahuani quit Dios.

¹² Chuntza' quilipō'ktuca'n nakelhtīyāuj Dios tū tlahuani'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasīyāuj ā'chā'tin quintā'tinca'n

¹³ Chuntza'jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calīhui'lī'tit jā natlahua'yā'tit tū nalītamakahuasa ā'chā'tin.

¹⁴ Quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús, ē quit tzej icca'tzī ixlipō'ktu līhua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlhua tū jā tze palh hua' quinīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n jā cahua'tit

quinīt palh ū'tza' nalīmāmakchuyī'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlhua'yā'tit. Palh pāxqui'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nīlh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n.

Ū'tza' jā tilīhua'yā'tit hui'xina'n tū nalītalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶ Masqui hui'xina'n ca'tzīyā'tit pō'ktu tze tū tlhua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzīn tahuan jā tze. ¹⁷ Quina'n

tapa'ksīni'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Līlilatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espíritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸ Tī chuntza' takexmatni'

Cristo, chuntza' talīmakapāxuī Dios ē nahuan can tzej talatlā'huan.

¹⁹ Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰ Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahuah. Palhāsā' chuntza' tlahuayā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzīn jā tze. Ixlipō'ktu lihua't tze na ixlacatīn Dios. Tzē nahua'yāuj ixlipō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quinta'tinca'n. ²¹ Xatze jā nahua'yāuj quinīt ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²² Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuān palh tze na ixlacatīn Dios nahua' ixlipō'ktu tū a'nan, xla' tzē'k caca'tzilh. Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī tacat'zī tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³ Tī tahua' quinīt, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tlahuān tū xla' lacpuhuān jā tze na ixlacatīn Dios, chuntza' tlahuān tū jā tze.

15

*Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū natalīpāxuhua
ā'makapitzīn tā'timīn*

¹ Quina'n tī tzejta' a'ka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j tacat'zīkō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ² Quina'n natlahuayāuj tū natalīpāxuhua ā'makapitzīn quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. ³ Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū ixlacasqui'n. Ū'tza' līpātīni'lh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios:

Tí talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlipō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachi-huīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān. Quincāmāktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tzīnīyān na'a'nāuj nac a'kapūn.

⁵ Dios ū'tza' tī quincāmāko'xamāka'tlī'yān ē quincāmāktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmāktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintala-capāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milipō'ktuca'n tzē kēxtim namakapāxuī'yātit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnīca tī jā israelitas

⁷ Hui'xina'n calālaktzī'ntit hua'chi lītā'timīn ixpālacata tapa'ksīni'yātit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuhuīcan Dios. ⁸ Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuaninī't makāstza' quinapapanaca'n. Chuntza' lītasu'yu Dios mākentaxtū tū huan.

⁹ Nā Cristo ixlacasqui'n natatapa'ksīni' Dios nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios:
Quit na'icmāka'tlī'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas.
Na'icpixtlī' chī milīka'tla'.

¹⁰ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuhuī't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

11 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Camāka'tlītit Māpa'ksīni' milīpō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tlīlh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuīt.

12 Nā tatzo'kni' jā Isaías huan:

Namin chā'tin ī'xū'nātā'nat Isaí.

Xla' nacāmāpa'ksī tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'i' chī nacāmakapūtaxtū.

13 Dios ū'tza' tī quincāmāca'tzīnlīyān xla'
naquincāmakapūtaxtūyān. Hui'xina'n līpāhua'nā'tit
Dios. Dios ā'chulā' cacāmaxqui'n tapāxuhuān ē tzej
calatapā'tit. Espíritu Santo cacāmāca'tzīnlīn chī
Dios namākentaxtū tū huanīt.

14 Quit tzej icca'tzī, tā'timīn, hui'xina'n
tzej līhui'lā'na'ntit na ixlacatīn Dios ē
tzejta' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tzē
nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. **15** Xmān
xa'iccāmāpāstaquīcu'tunān hui'xina'n tū ictzo'knīt.
Dios quimacamaxqui'lh huā'mā' tascujūt.
Ū'tza' quit jā iclījicua'n na'iccātzo'knuni'yān
tū lacatejtin. **16** Dios quilacsaclí na'ictā'scuja
Jesucristo. Quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni'
tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn
ta'a'ka'i'nīt. Espíritu Santo cālīmāxtulh
ixtachi'xcuhuīt Dios. Xlaca'n huā'chi a'ktin
talakalhu'mān tū icmaxqui'Dios. Dios chuntza'
līpāxuhua.

17 Quit icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Cristo Jesúś,
ixpālacata quimaktāyanīt ē na'icmākentaxtū tū
Dios quimacamaxqui'lh. **18** Quit na'iccāhuaniyān
xmān tū Cristo quimaktāyalh na'ictlahua. Quit
iccāmāsu'yuni'lh tī jā israelitas. Chuhua'j xlaca'n
tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. **19** Ixlītli'hui'qui

Espíritu Santo ixlītlahuacan lī'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūnī't tū Dios quimacamaxqui'lh. Iccāmāsu'yuni'nī't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuhuālh icmāsu'yunī't hasta nac Ilírico. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jāna'j ixtaca'tzī tū ixla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹ Chuntza' ictlahuamālh chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xlaca'n. Tī jāna'j takexmata, natakexmata xlaca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālīlaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴ A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāuj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. ²⁵ Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xlaca'n tamāstā'nī'l tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' tū tatluahuacu'tunli xlaca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnī'l tī chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxqui' tū takā'lhī. ²⁸ Quit, a'cxni'

na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n.
29 A'cxni' na'iccālakchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsicua'lānātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxquī' na'iccāhuaniyān.

30 Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Espíritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān naquilāmaktāyayāuj nac oración.
31 Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhlī ē jā tū naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'a'ka'ī'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktilh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. **32** Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclīpāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tlī'yāuj. **33** Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milīpō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

1 Iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscat cātā'scuja xlaca'n tī tatapa'ksīni' Cristo nac Cencrea. **2** A'cxni' xla' nacālakchā'nān, calaktzī'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixlītlahuatca'n tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Calīmaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyanī't. Nā quit quimaktāyanī't.

3 Casaludarli'tit Priscila ē Aquila. Xlaca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. **4** Xlaca'n cā'a'kspulalh tū lījicua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālīmaxquī'

tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksīni' Cristo. ⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxquī'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'ī'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujnī't mimpālacataca'n. ⁷ Nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ú'tunu'n xa'iccātā'chī'ni'l. Apóstoles nā talakachi'xcuhuī' xlaca'n. Nā xlaca'n ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'ī'.

⁸ Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxquī' ixpālacata xla' nā a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quincāmakta'yayān quina'n tī tā'scujāuj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxquī'. ¹⁰ Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' Cristo. Nā iccāmacā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Nā icmacā'ni' saludos quinta'israelita Herodión ē nā xalanī'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Nā iccāmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérvida tī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzī' Rufo, tī hua'chi quintzī' icca'tzīni'. ¹⁴ Nā iccāmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpas ē ixlīpō'ktuca'n

ixtachi'xcuhuī't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

16 Calāsaludarlī'tit ixpālacata lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuhuālh tī ta'a'ka'ī', xlaca'n cātamacā'ni'yān saludos.

17 Tā'timīn, iccāsquī'ni'yān hui'xina'n naca'tzīyā'tit tī tataxtumlī ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaca'n. **18** Xlaca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzēhuani't ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhuī' tī ta'a'ka'ī' tū cāhuanican. **19** Calhāxcuhuālh ca'tzīcantza' chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn ixla' Cristo. Huā'mā' iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejta' naca'tzīyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. **20** Dios tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Dios palaj naskāhuī' skāhuī'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.

21 Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

22 Quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit chī quit.

23 Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'ī'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

24 Cacāsicua'lanātlahuachā'n milipō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tlī' Dios

25 Chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū ixla' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā tī chā'tin ixca'tzī. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'n. **26** Chuhua'j māsu'yucan. Nā chuntza' māsu'yucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios līmāpa'ksīni'lh nacāmāca'tzīnīkō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'i'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj.

27 Xmān Dios ca'tzīkō' ixlipō'ktu. Calakachi'xcuhuī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

**Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn
ixpālacata Jesucristo)
New Testament in Totonac, Upper Necaxa
(MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lvi

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354